

تأثیر توانایی افشای گزارش حسابرسی در تشریح علل شکست کسب و کار (شواهدی از بورس اوراق بهادار تهران)

حکیمه حاجی دیوجی^۱

علی شهابی^۲

تاریخ دریافت: ۱۴۰۲/۱۲/۰۱ تاریخ چاپ: ۱۴۰۳/۰۳/۳۱

چکیده

هدف از پژوهش حاضر بررسی تأثیر توانایی افشای گزارش حسابرسی در تشریح علل شکست کسب و کار (شواهدی از بورس اوراق بهادار تهران) می‌باشد. جامعه آماری در این پژوهش، شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران است. بازه زمانی این پژوهش از سال ۱۳۹۲ تا ۱۳۹۸ و روش نمونه‌گیری به صورت غربالگری می‌باشد که در مجموع ۱۳۳ شرکت (۹۳۱ سال - شرکت) به عنوان نمونه انتخاب گردید. به منظور آزمون فرضیه‌های پژوهش از رگرسیون لجستیک و نرم افزار ایویوز ۱۰ استفاده می‌شود. نتایج پژوهش بیانگر این است که گزارش حسابرسی در مورد دارایی‌ها در بررسی علل شکست کسب و کار تأثیر دارد. گزارش تداوم فعالیت حسابرسی در بررسی علل شکست کسب و کار تأثیر معناداری دارد. حسابرسی در مورد سرمایه در گردش در بررسی علل شکست کسب و کار تأثیر دارد. گزارش حسابرسی در مورد بدهی‌ها در بررسی علل شکست کسب و کار تأثیر دارد. گزارش حسابرسی در مورد وجود ضرر و زیان در بررسی علل شکست کسب و کار تأثیر دارد.

واژگان کلیدی

کسب و کار، افشای گزارش حسابرسی، بدهی‌ها، تداوم فعالیت

۱. دانشجوی کارشناسی ارشد حسابداری، موسسه آموزش عالی خرد بوشهر، بوشهر، ایران. hajiduji@gmail.com

۲. کارشناسی ارشد حسابداری، موسسه آموزش عالی خرد بوشهر، بوشهر، ایران. ali.shahabi2462@gmail.com

مقدمه

فلسفه اصلی حسابرسی اعتبار بخشی به اطلاعات صورت‌های مالی است؛ زیرا اطلاعات مزبور مبنای تصمیم‌گیری‌های گروه‌های مختلفی نظیر: سهامداران، سرمایه‌گذاران بالقوه، کارگزاران، مدیران، مشاوران مالی، تحلیلگران، اعتبار دهندگان و دولت قرار می‌گیرد. بنابراین حسابرسی از دیدگاه کاربران مزبور به ویژه سهامداران زمانی سودمند است که حسابرسان طی رسیدگی‌های خود به بررسی و ارزیابی برقراری تداوم فعالیت، عاری بودن صورت‌های مالی از اشتباه، تخلف و تقلب با اهمیت و اعمال غیر قانونی مؤثر، بر فعالیت واحد مورد رسیدگی بپردازند و میزان موافقت خود را با رعایت موارد مزبور اعلام کنند هرگاه میزان عدم رعایت به حد کافی مهم باشد، گزارش حسابرسی باید به صورت مشروط ارائه شود. اظهار نظر مشروط مسئولیت حسابرسان را نسبت به مطلوبیت ارائه برخی از اجزای اطلاعات صورتهای مالی محدود می‌کند (امینی و همکاران، ۱۳۹۰) استانداردهای حسابرسی مشخص می‌کنند که مسئولیت حسابرسان، ارزیابی عدم قطعیت نگرانی می‌باشد (پدرروسا و لویز - کورالز، ۲۰۱۸). از اینرو، حسابرسان باید هر شواهدی را در طول فرایندهای حسابرسی در مورد خطر شکست اعلام کرده و گزارشات حسابرسی خود را در صورتی کنترل کرده که خطر پس از نتیجه حسابرسی بالا باشد (مک کی، ۲۰۰۳). بنابراین، گزارش حسابرسی می‌تواند با عنوان هشدار اولیه شکست قریب الوقوع استفاده شود (کاسترلا، لوئیس و واکر، ۲۰۰۰). دادگاهها، سرمایه‌گذاران و تحلیلگران به این سند به منظور ارزیابی شرکتها در بحران مالی تکیه می‌کنند (گیگر، راقوناندان و راما، ۲۰۰۵؛ کیم، کیم و مک نیل، ۲۰۰۸؛ لنوکس، ۱۹۹۹). همچنانکه ذی‌نفعان شرکت‌های شکست خورده باید از خطرات نگرانی در زمان تصمیم‌گیری آگاه باشند، بنظر معقول است که حسابرسان، مشاوران مالی و حتی اقشار کسب و کار باید موظف باشند تا خطرات شکست را به ذینفعان گزارش دهند (ون پرسم و چان، ۲۰۱۴). با اینحال، برخی از کاربران از توانایی حرفه حسابرسی برای هشدار دادن به عموم شکست‌های قریب الوقوع ناراضی هستند. این حس بطور خاص در طول بحران مالی جهانی نمایان شد زمانی که کاربران شکایت کردند که حسابرسان به گزارشات آنها در مورد ورشکستگی‌های قریب الوقوع هشدار کافی نداده‌اند (گیر، راقوناندان و ریکاردی، ۲۰۱۴؛ اسکا، ۲۰۰۹). با این وجود، در اکثر موارد، حسابرسان در هنگام خطر انحلال، صالحیت دارند و نقش حسابرسان و مسئولیت آنها در طول بحران حمایت می‌شود (تاگسون و اومان، ۲۰۱۵؛ زو، کارسون، فارتر و جیانگ، ۲۰۱۳). اگر گزارش حسابرسی تنها مکانیسم برای حسابرسان باشد تا هر خطر شکست کسب و کار را به تمام طرفین موردعلاقه ارتباط دهند، دلایلی که باعث شکست شده ممکن است در گزارش افشا شوند. عدم قطعیت نگرانی با شکست کسب و کار ارتباط دارد، و سایر عللی که در گزارشات کارشناسی آمده‌اند به سیگنال‌های نگرانی‌های حیاتی اشاره می‌کنند. در نتیجه، اگر ارتباطی بین علل شکست کسب و کار و افشا در گزارش حسابرسی وجود داشته باشد، گنجاندن این افشاها با عنوان متغیرهای توضیحی در مدل‌های استفاده شده برای ارزیابی شکست کسب و کار می‌تواند قدرت توضیحی و صحت این مدل‌ها را بهبود دهد و دلایلی را نشان داده که باعث شکست می‌شوند. همانطور که مشاهده شد، برخی مفاهیم اشاره کرده که چگونه نوع نظر حسابرسی مانند نظرات کارشناسی و غیر کارشناسی به بیان شکست می‌پردازند. با این حال، محتوای نظرات یا دلایل پشت پرده این نظرات که حسابرسان به بیان علل و توجیه نظرات خود می‌پردازند هنوز کشف نشده است. بنابراین، هنوز ناشناخته است که آیا افشای گزارش مالی ممکن است به دقت علل شکست کسب و کار را بیان کرده. مطالعه ما به توسعه تحقیق اولیه در این زمینه پرداخته که توانایی افشای گزارش مالی را برای بیان علل احتمالی شکست کسب و کار ارزیابی می‌کند. حسابرسان باید خطرات

مربوط به حیات شرکت و هر گونه عدم قطعیتی که در صورتهای مالی شرکت کشف شده را افشا کنند. از اینرو، علل شکست کسب و کار باید در گزارش ذکر شده، علیرغم اینکه آیا با عوامل خارجی مانند اثرات نظارتی، رویدادهای اقتصادی محیطی یا برنامه‌های حیات که توسط اعتبارگذاران شرکت‌ها برنامه‌ریزی شده، یا شرایط داخلی مانند ارزیابی و اختلال ویژگی‌های شرکت، پرداخت بدهی‌های شرکت‌ها یا وجود ضرر ناشی از دوره‌های قبلی شرکت، ارتباط دارند. از اینرو، گزارش حسابرسی باید در محتوای خود احتمال شکست کسب و کار و علل آنرا ذکر کند. با توجه با مطالب بالا این سؤال مطرح می‌شود که افشای گزارش حسابرسی چه تأثیری بر علل شکست کسب و کار دارد؟

مبانی نظری

حسابرسی و گزارش حسابرسی

تجزیه و تحلیل ریسک شکست فرآیند کسب و کار از دو منظر است. ابتدا، یک مدل ساده از فرآیند تولید ضرر در یک شرکت شکست خورده توسعه داده می‌شود تا نشان دهد که سیستم خطی تعبیه شده در حسابداری باعث می‌شود نسبت‌های مالی به طور خطی به یکدیگر وابسته باشند. دوم، یک مدل ساده از توسعه ریسک در طول فرآیند شکست برای معرفی یک مفهوم جدید خط شکست-فرآیند-خطر (FPRL) برای ارزیابی ریسک سیستماتیک شکست یک شرکت توسعه داده شده است. شواهد تجربی شرکت‌های فنلاندی برای آزمایش دو فرضیه استفاده می‌شود. یافته‌ها نشان می‌دهد که همبستگی سری‌های خطی عموماً در شکست نسبت به شرکت‌های غیر شکست خورده به دلیل فرآیند تولید ضرر بیشتر است. FPRL خطر سیستماتیک شکست فرآیند را از طریق ضریب بتا به طور موثر نشان می‌دهد. ضریب بتا به طور موثر بین شرکت‌های شکست خورده و شرکت‌های ناموفق تمایز قائل می‌شود. تفاوت بین برآورد ریسک دوره گذشته و FPRL تا حد زیادی با نرخ تقریبی ریسک شکست دوره‌ای تعیین شد (لایتینن و همکاران (۲۰۲۱)).

فرناندز و همکاران (۲۰۲۱) در پژوهش خود با عنوان "تشخیص زود هنگام شکست کسب و کار با انتخاب ویژگی‌ها" به بررسی این موضوع پرداخته است. نسبت‌های مالی از ویژگی‌های تاریخی مورد استفاده برای پیش‌بینی شکست کسب و کار هنگام استفاده از یادگیری تحت نظارت هستند. ابعاد بالای مجموعه داده‌ها بر عملکرد الگوریتم‌های مورد استفاده برای طبقه‌بندی تأثیر می‌گذارد. در این مقاله، با استفاده از داده کاوی، روشی را برای تشخیص زود هنگام شکست کسب و کار ارائه می‌دهیم که از انواع تجزیه، طبقه‌بندی و اعتبارسنجی به عنوان مکانیزمی برای انتخاب زیرمجموعه‌ای از ویژگی‌ها استفاده می‌کند. همچنین، پیاده‌سازی روش در زبان R و نتایج بدست آمده توسط الگوریتم در انتخاب ویژگی‌ها برای مجموعه داده‌ها نشان داده شده است، که نتایج آن با ادبیات قابل مقایسه است.

مانوز و همکاران (۲۰۱۹) در پژوهش خود با عنوان "توضیح علل شکست کسب و کار با استفاده از افشای گزارش حسابرسی" به بررسی این موضوع پرداخته است. این مقاله توانایی افشای گزارش حسابرسی برای توضیح علل شکست کسب و کار را بررسی می‌کند. علیرغم علاقه روزافزون به شکست سازمانی، بسیاری از ادبیات موجود از نسبت‌های حسابداری برای پیش‌بینی دلیل شکست شرکت‌ها استفاده کرده‌اند. ما فرض می‌کنیم که گزارش حسابرسی نیز می‌تواند برای این منظور مورد استفاده قرار گیرد زیرا اطلاعات مربوط به هر گونه عدم قطعیت مهم مربوط به رویدادهایی را ارائه می‌دهد که ممکن است به کاربران در مورد علل احتمالی ناکامی کسب و کار هشدار دهد. با استفاده از یک نمونه همسان از ۸۰۸ شرکت شکست خورده و غیر شکست خورده، نتایج ما نشان می‌دهد که افشای گزارش حسابرسی به طور قابل توجهی دلایل شکست کسب و کار را توضیح می‌دهد. علاوه بر این، این یافته‌ها با نتایج مطالعاتی که دیدگاه

های قطعی و داوطلبانه را در بررسی سوابق شکست سازمانی ادغام می‌کند، مطابقت دارد، زیرا افشای عوامل بیرونی و داخلی در گزارش حسابرسی ذکر شده و به ارزیابی پیش فرض کمک می‌کند. مدیران، حساب‌برسان، تنظیم‌کننده‌ها و سایر کاربران ممکن است گزارش حسابرسی را به عنوان ابزاری برای پیش‌بینی شکست تجاری مفید بدانند.

مدل کسب‌وکار

با اتکا به تحقیقاتی که در زمینه فلسفه و تاریخ علم انجام شده است این سؤال اساسی به ذهن می‌رسد که "آیا مدل‌های کسب‌وکار سودمند؟" از آنجایی که سازمان‌ها گسترش یافته و ارتباطات آن‌ها بسیار مهم‌تر از قبل است و تولید محصولات به تنهایی تضمین‌کننده موفقیت نخواهد بود، یک واحد تحلیلی و عملی جدیدی باید ایجاد شود که این واحد تحلیلی و عملی مدل کسب‌وکار نامیده می‌شود. یک مدل کسب‌وکار مفهومی سودمند جهت درک و دسته‌بندی عملیات‌های سازمان است

مدل‌های کسب‌وکار را نمی‌توان مدل‌های علمی یا قیاسی و یا دستورالعمل‌ناامید بلکه ممکن است یک مدل کسب‌وکار هر یک از این نقش‌ها را به تنهایی و یا همه‌ی آن‌ها را همزمان با هم ایفا کند که این بستگی به نوع سازمان و اهداف آن دارد

موریس^۱ و همکارانش سه سطح متمایزی را که مدل کسب‌وکار در آن‌ها به وقوع می‌پیوندد را بدین صورت شناسایی کرده‌اند:

۱. سطح استراتژیک (تاکید این سطح بر جهت جامع در موقعیت یابی بازار، تعاملات در مرزهای سازمانی و فرصت‌های رشد می‌باشد)؛

۲. سطح عملیاتی (آنچه که عمل‌کننده‌های مختلف ممکن است برای تحقق اهداف سازمانی انجام دهند)؛

۳. سطح اقتصادی (نشان دهنده‌ی آن است که چگونه یک سازمان پول به دست آورده و آن را در طول زمان تداوم می‌بخشد).

در ادبیات مدیریتی تعاریف مختلفی از مدل کسب‌ارائه‌شده و همچنین از زوایا و با رویکردهای مختلف مورد بررسی و تحلیل قرار گرفته است. زوت، امیت و ماسا با مرور ۱۰۳ مطلب (کتاب، مقاله، ...) منتشر شده در مورد مدل کسب‌وکار به این نتیجه رسیده‌اند که «در یک سطح عمومی، مدل کسب‌وکار به یک حالت، یک نسخه، یک ارائه، یک معماری، یک مدل یا ابزار مفهومی، یک الگوی ساختاری، یک روش، یک چارچوب، یک الگو و یک مجموعه منسوب شده است. برخی از نویسندگان مدل کسب‌وکار را با مفاهیم مختلف بیان می‌کنند. دوز و کوسونن^۲ توضیح می‌دهند که مدل‌های کسب‌وکار می‌توانند به صورت مفعولی توصیف شوند که در این حالت مجموعه‌ای از ساختارها و ارتباطات عملیاتی وابسته بین سازمان و ذینفعان و بین واحدها و دپارتمان‌های داخلی می‌باشند و در حالت دوم و برای مدیریت سازمان مدل‌های کسب‌وکار به صورت یک تمثال فاعلی از این مکانیسم‌ها بوده و ارتباطات سازمان را با محیط اش ترسیم می‌کنند (دمیل، ۲۰۱۰)

ماگرتا^۳ این طور بحث می‌کند که مدل‌های کسب‌وکار «داستان‌هایی هستند که توصیف می‌کنند سازمان‌ها چگونه کار می‌کنند؟». بیدن فولر و مورگان^۴ نیز بیان می‌کنند که مدل‌های کسب‌وکار (به عنوان دستورالعمل) برای محققان و

1 - Morris

1 - Doz & Kosonen

2 - Magretta

مدیران راهی را برای توصیف و تمایز انواع مختلف رفتارهای کسب و کار که در دنیای سازمان‌ها دیده می‌شوند، تأمین می‌کنند.

همت فر و همکاران (۱۳۹۹)، موضوع عوامل تعیین کننده تأخیر در ارائه گزارش حسابرسی را مورد بررسی قرار دادند. نتایج حاصل از آزمون فرضیات پژوهش نشان می‌دهد که تخصص صنعت حسابرِس، حق الزحمه حسابرسی و پیچیدگی حسابداری تأثیر معناداری بر تأخیر در ارائه گزارش حسابرسی ندارند، نتایج همچنین نشان داد که تداوم انتخاب حسابرِس و وجود کمیته حسابرسی تأثیر منفی و معناداری بر تأخیر در ارائه گزارش حسابرسی دارد، نتایج همچنین تأثیر منفی و معنادار تمرکز مالکیت بر تأخیر در ارائه گزارش حسابرسی را نشان می‌دهد. همچنین نتایج تحقیق نشان داد که اندازه شرکت تأثیر منفی و معناداری بر تأخیر در ارائه گزارش حسابرسی دارد.

ساعدی و همکاران (۱۳۹۹)، موضوع تأثیر تأخیر در گزارش حسابرسی و ضعف کنترل‌های داخلی بر کارایی سرمایه گذاری شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران را مورد بررسی قرار دادند. نتایج این پژوهش نشان می‌دهد که تأخیر در گزارش حسابرسی بر کارایی سرمایه گذاری تأثیر معناداری وجود ندارد. به عبارت دیگر تعداد روزهای سپری شده بین تاریخ امضای گزارش حسابرِس و پایان سال مالی بر عدم کارایی سرمایه گذاری (سرمایه گذاری بیش از حد و سرمایه گذاری کمتر از حد) تأثیری ندارد. همچنین نتایج این پژوهش نشان می‌دهد که ضعف کنترل‌های داخلی بر کارایی سرمایه گذاری تأثیر معناداری دارد. به عبارت دیگر در صورت وجود ضعف کنترل‌های داخلی و یا افزایش تعداد ضعف کنترل‌های داخلی، عدم کارایی سرمایه گذاری (سرمایه گذاری بیش از حد و سرمایه گذاری کمتر از حد) افزایش می‌یابد.

جعفری پور و همکاران (۱۳۹۹)، موضوع بررسی عوامل حسابرسی مؤثر بر تأخیر گزارش حسابرسان مستقل را مورد بررسی قرار دادند. گزارش‌های مالی حسابرسی شده، ابزاری برای افشای اطلاعات مالی قابل اعتماد و قابل اتکاست که در دسترس عموم قرار می‌گیرد. در صورت بهنگام بودن این گزارش‌ها، می‌توان انگیزه و اعتماد سرمایه گذاران را در جهت رسیدن به بازاری فعال ترغیب نمود. لذا درک عوامل مؤثر بر تأخیر گزارش‌های حسابرسی و معرفی آن‌ها به مدیران می‌تواند نقش مهمی در کاهش زمان تأخیر و متعاقب آن به موقع بودن این گزارش‌ها شود؛ به منظور آزمون فرضیه‌های تحقیق از تکنیک آماری رگرسیون چند متغیر همبستگی بر داده‌های پنل استفاده شده است. نتایج نشان داد که متغیرهای مؤثر بر تأخیر گزارش‌های حسابرسی دوره تصدی حسابرِس، تخصص حسابرِس در صنعت و اندازهی مؤسسه حسابرسی است.

کhezادی طه‌نه، (۱۳۹۹)، سطح اهمیت حسابرسی: شکاف انتظارات بین حسابرسان و استفاده کنندگان گزارش حسابرسی را مورد بررسی قرار داد. نتایج پژوهش نشان می‌دهد که بین نظرات دو گروه در مورد تأثیر تعدیلات صورت‌های مالی بر اهمیت، افشای سطح اهمیت و نحوه فراگیر بودن آثار تحریف‌ها، تفاوت معنی داری وجود نداشت و هر دو گروه موافق افشای سطح اهمیت در گزارش حسابرسی و بازنگری معیار و ضرایب مشخص شده در دستورالعمل سطح اهمیت هستند. تاکنون به طور مشخص در حوزه تفاوت انتظارات حسابرسان و استفاده کنندگان گزارش‌ها در حوزه سطح

اهمیت، پژوهش داخلی انجام نشده است، لذا می‌توان این مسئله را دال بر نوآوری موضوع و کاربردی بودن نتایج آن دانست.

عرب و همکاران (۱۳۹۹)، موضوع بررسی رابطه قدرت مدیر عامل و تأخیر گزارش حسابرسی: آزمون تجربی نظریه‌های همسویی و سنگربندی را مورد بررسی قرار دادند. بر اساس نظریه همسویی و سنگربندی، قدرت مدیر عامل شرکت ممکن است از طریق افزایش کیفیت سود و کاهش ریسک حسابرسی منجر به کاهش تأخیر گزارش حسابرسی شود، یا از طریق مدیریت سود فرصت طلبانه و گزارشگری مالی متقلبانه منجر به افزایش مشکلات نمایندگی و ریسک حسابرسی و در نهایت افزایش تأخیر گزارش حسابرسی گردد. نتایج حاصل از آزمونهای آماری پژوهش نشان می‌دهد که بین قدرت مدیر عامل با تأخیر در گزارش حسابرسی رابطه منفی و معناداری وجود دارد.

لایتین و همکاران (۲۰۲۱) در پژوهش خود با عنوان "تجزیه و تحلیل ریسک فرایند شکست کسب و کار: شواهدی از فنلاند" به بررسی این موضوع پرداخته است. هدف از این مطالعه تجزیه و تحلیل ریسک شکست فرآیند کسب و کار از دو منظر است. ابتدا، یک مدل ساده از فرآیند تولید ضرر در یک شرکت شکست خورده توسعه داده می‌شود تا نشان دهد که سیستم خطی تعبیه شده در حسابداری باعث می‌شود نسبت های مالی به طور خطی به یکدیگر وابسته باشند. دوم، یک مدل ساده از توسعه ریسک در طول فرآیند شکست برای معرفی یک مفهوم جدید خط شکست-فرآیند-خطر (FPRL) برای ارزیابی ریسک سیستماتیک شکست یک شرکت توسعه داده شده است. شواهد تجربی شرکت های فنلاندی برای آزمایش دو فرضیه استفاده می‌شود. یافته ها نشان می‌دهد که همبستگی سری های خطی عموماً در شکست نسبت به شرکت های غیر شکست خورده به دلیل فرآیند تولید ضرر بیشتر است. FPRL خطر سیستماتیک شکست فرآیند را از طریق ضریب بتا به طور موثر نشان می‌دهد. ضریب بتا به طور موثر بین شرکت های شکست خورده و شرکت های ناموفق تمایز قائل می‌شود. تفاوت بین برآورد ریسک دوره گذشته و FPRL تا حد زیادی با نرخ تقریبی ریسک شکست دوره ای تعیین شد.

فرناندز و همکاران (۲۰۲۱) در پژوهش خود با عنوان "تشخیص زود هنگام شکست کسب و کار با انتخاب ویژگی ها" به بررسی این موضوع پرداخته است. نسبت های مالی از ویژگی های تاریخی مورد استفاده برای پیش بینی شکست کسب و کار هنگام استفاده از یادگیری تحت نظارت هستند. ابعاد بالای مجموعه داده ها بر عملکرد الگوریتم های مورد استفاده برای طبقه بندی تأثیر می‌گذارد. در این مقاله، با استفاده از داده کاوی، روشی را برای تشخیص زود هنگام شکست کسب و کار ارائه می‌دهیم که از انواع تجزیه، طبقه بندی و اعتبارسنجی به عنوان مکانیزمی برای انتخاب زیر مجموعه ای از ویژگی ها استفاده می‌کند. همچنین، پیاده سازی روش در زبان R و نتایج بدست آمده توسط الگوریتم در انتخاب ویژگی ها برای مجموعه داده ها نشان داده شده است، که نتایج آن با ادبیات قابل مقایسه است.

مانوز و همکاران (۲۰۱۹) در پژوهش خود با عنوان "توضیح علل شکست کسب و کار با استفاده از افشای گزارش حسابرسی" به بررسی این موضوع پرداخته است. این مقاله توانایی افشای گزارش حسابرسی برای توضیح علل شکست کسب و کار را بررسی می‌کند. علیرغم علاقه روزافزون به شکست سازمانی، بسیاری از ادبیات موجود از نسبت های حسابداری برای پیش بینی دلیل شکست شرکت ها استفاده کرده اند. ما فرض می‌کنیم که گزارش حسابرسی نیز می‌تواند برای این منظور مورد استفاده قرار گیرد زیرا اطلاعات مربوط به هر گونه عدم قطعیت مهم مربوط به رویدادهایی را ارائه می‌دهد که ممکن است به کاربران در مورد علل احتمالی ناکامی کسب و کار هشدار دهد. با استفاده از یک نمونه

همسان از ۸۰۸ شرکت شکست خورده و غیر شکست خورده، نتایج ما نشان می‌دهد که افشای گزارش حسابرسی به طور قابل توجهی دلایل شکست کسب و کار را توضیح می‌دهد. علاوه بر این، این یافته‌ها با نتایج مطالعاتی که دیدگاه‌های قطعی و داوطلبانه را در بررسی سوابق شکست سازمانی ادغام می‌کند، مطابقت دارد، زیرا افشای عوامل بیرونی و داخلی در گزارش حسابرسی ذکر شده و به ارزیابی پیش‌فرض کمک می‌کند. مدیران، حساب‌برسان، تنظیم‌کننده‌ها و سایر کاربران ممکن است گزارش حسابرسی را به عنوان ابزاری برای پیش‌بینی شکست تجاری مفید بدانند.

ایزکوردوا و همکاران (۲۰۱۹) در پژوهشی با عنوان بررسی دلایل شکست کسب و کار با استفاده از افشای گزارش حسابرسی دریافتند که افشای مواردی همچون تداوم فعالیت، دارایی‌ها، بدهی‌ها و سرمایه در گردش در گزارش حسابرسی در هنگام بررسی دلایل شکست کسب و کار دارای اهمیت است و تأثیر مهمی خواهد داشت.

سرا و همکاران (۲۰۱۹) در پژوهش خود با عنوان "توضیح شکست کسب و کار از طریق دیدگاه‌های قطعی و ارادی گرایانه" به بررسی این موضوع پرداخته است. هدف از این مطالعه بررسی عواملی است که می‌توانند با استفاده از دیدگاه‌های قطعی و ارادی گرایانه به طور جمعی از شکست کسب و کار جلوگیری کنند. هر دو دیدگاه نظریه‌های متعددی مانند نظریه نهادی، نظریه چرخه عمر صنعت، دیدگاه مبتنی بر منابع، رویکرد احساسی و غیره را در بر می‌گیرد. این تحقیق بر اساس جمع‌آوری داده‌های سطح شرکت از طریق یک نظرسنجی انجام شده است. مطالعه حاضر از تجزیه و تحلیل مولفه‌های اصلی و رگرسیون لجستیک سلسله‌مراتبی برای آزمایش فرضیه‌های پیشنهادی در مجموعه داده اصلی شرکت‌های کوچک و متوسط (SME) که در اروپای مرکزی فعالیت می‌کنند، استفاده می‌کند. نتایج نشان داد که مواجهه با محدودیت‌های نهادی و مشکلات داخلی می‌تواند منجر به شکست کسب و کار شود. احتمال شکست شرکتها در مرحله رشد چرخه تجاری در مقایسه با هم‌تابان خود در مرحله تاسیس کمتر است. در سطح فردی، داشتن تجربه کارآفرینی شکست تجارت را کاهش می‌دهد. علاوه بر این، شکست کمتر برای شرکت‌های بزرگتر و آنهایی که به عنوان مشاغل تجاری فعالیت می‌کنند (B2B) رخ می‌دهد. پژوهش حاضر با ارائه شواهدی در مورد چگونگی جلوگیری از شکست، به غنی‌سازی ادبیات این زمینه کمک می‌کند.

روش تحقیق

پایه‌ی هر علمی، روش شناخت آن است و اعتبار و ارزش قوانین هر علمی به روش شناختی مبتنی است که در آن علم بکار می‌رود. روش تحقیق مجموعه‌ای از قواعد، ابزار و راه‌های معتبر (قابل اطمینان) و نظام‌یافته در بررسی واقعیت‌ها، کشف مجهولات و دستیابی به راه‌حل مشکلات است (احمدی و همکاران، ۱۳۹۰، صص ۹۲-۹۱).

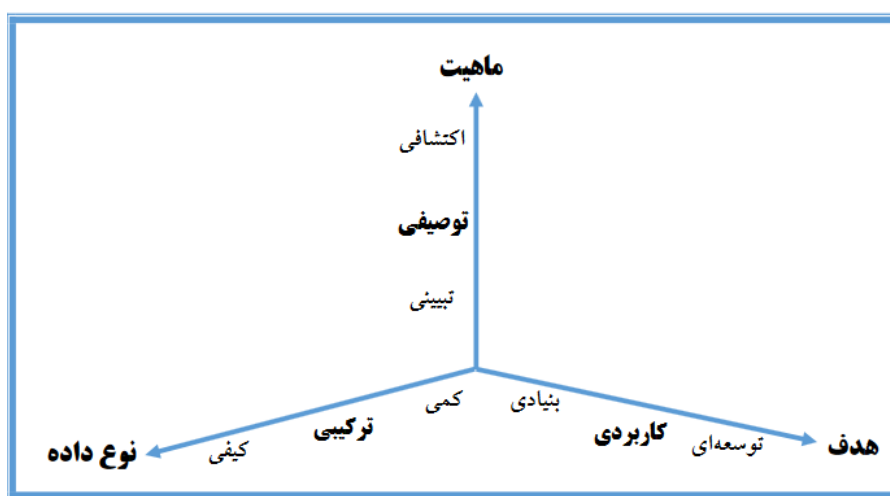
این تحقیق توصیفی از نوع پیمایشی و همبستگی است بدلیل اینکه محقق تلاش دارد تا آنچه هست را به‌دوراز هرگونه استنتاج ذهنی گزارش دهد. در اینجا محقق پارامترهای جامعه‌ی آماری را مورد بررسی قرار داده و با انتخاب نمونه‌ای که معرف جامعه است به بررسی متغیرهای تحقیق پرداخته است.

هدف پژوهشگر از انجام پژوهش توصیفی عبارت است از توصیف عینی، واقعی و منظم پدیده و رویداد. به سخن دیگر، محقق تلاش دارد تا آنچه هست را به‌دوراز هرگونه استنتاج ذهنی گزارش دهد (احمدی و همکاران، ۱۳۹۰، ص ۱۴۵).

تحقیق پیمایشی روشی در تحقیقات علوم اجتماعی است که فراتر از تکنیکی خاص در گردآوری اطلاعات است. هر چند عمدتاً در آن از پرسشنامه استفاده می‌شود، اما از فنون دیگری از قبیل مصاحبه‌ی نظام‌مند، مشاهده و تحلیل محتوا نیز بکار می‌رود. مشخصه‌ی پیمایش مجموعه‌ی نظام‌مند یا منظمی از داده‌هاست که آن را «ماتریس متغیر بر حسب

داده‌های موردی» می‌نامند. در این ماتریس صفت یا ویژگی هر مورد را برحسب متغیر گردآوری می‌کنیم و با کنار هم گذاشتن این اطلاعات به مجموعه‌ی نظام‌مند یا مستدلی از داده‌ها می‌رسیم. با این همه تا جایی که بتوانیم ویژگی هر مورد را برحسب متغیر به دست می‌آوریم، لزومی ندارد که گردآوری داده‌ها خیلی نظام‌مند باشد. از آنجاکه پرسشنامه ساده‌ترین راه تهیه ماتریس داده‌های نظام‌مند است، رایج‌ترین تکنیک مورد استفاده در تحقیق پیمایشی است، اما ضرورتاً پیوندی بین تحقیق پیمایشی و پرسشنامه وجود ندارد (احمدی و همکاران، ۱۳۹۰، ص ۱۶۱).

با توجه به شکل ۱ تحقیق حاضر از نظر هدف کاربردی و از نظر روش علی پس رویدادی است. همچنین به دلیل اینکه رابطه بین متغیرها با یکدیگر مورد بررسی قرار می‌گیرد از نظر آماری روش همبستگی است؛ که به شناخت رابطه در صورت وجود بین متغیرها می‌پردازد. هدف از مطالعه همبستگی برقراری یک رابطه با نبود آن و به کارگیری روابط در انجام پیش‌بینی‌هاست.

شکل ۱ روش شناسی پژوهش

یک جامعه آماری عبارت است از مجموعه‌ای از افراد یا واحدها که دارای حداقل یک صفت مشترک باشند. معمولاً در هر پژوهش، جامعه مورد بررسی یک جامعه آماری است که پژوهشگر مایل است درباره صفت یا صفت‌های متغیر واحدهای آن به مطالعه بپردازد. تعریف جامعه آماری باید جامع و مانع باشد. به عبارت دیگر، این تعریف باید چنان بیان شود که از نقطه نظر زمانی و مکانی، همه واحدهای مورد مطالعه را در بر گیرد و در عین حال از شمول واحدهایی که نباید به مطالعه آن‌ها پرداخته شود، جلوگیری به عمل آید (سرمد، بازرگان و حجازی، ۱۳۸۴).

بنابراین جامعه آماری پژوهش حاضر عبارت است از کلیه شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران.

معیارهای زیر برای انتخاب نمونه مناسب به روش حذفی مورد استفاده قرار گرفته است:

قبل از سال ۱۳۹۲ در بورس تهران پذیرفته شده باشند و از ابتدای سال ۱۳۹۲ سهام آن‌ها در بورس مورد معامله قرار گیرد.

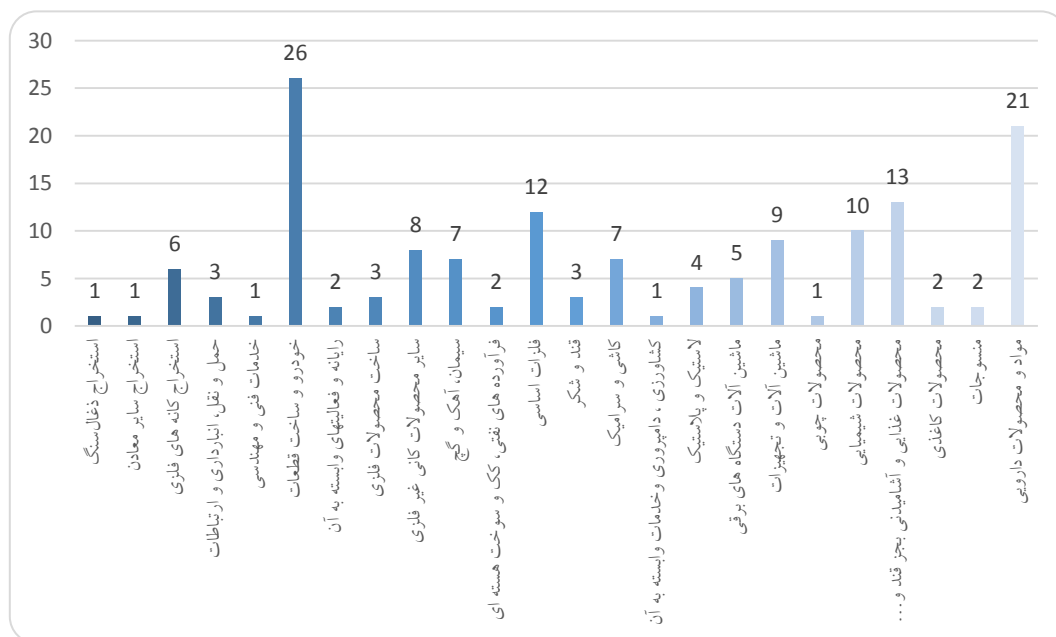
به منظور افزایش قابلیت مقایسه، سال مالی آن‌ها منتهی به ۲۹ اسفندماه باشد.

جزء شرکت‌های واسطه‌گری مالی و بیمه‌ای و سرمایه‌گذاری نباشد (به دلیل تفاوت ماهیت عملیات)

اطلاعات مورد نیاز پژوهش در دسترس باشد.

با توجه به فیلترهای فوق، اطلاعات مرتبط با ۱۳۳ شرکت در دوره ۷ ساله ۱۳۹۸-۱۳۹۲ و مجموعاً ۸۷۵ سال-شرکت برای آزمون فرضیه مورد استفاده قرار گرفت؛ بنابراین جامعه آماری و نمونه آماری در این پژوهش بر هم منطبق می باشند.

بعد از مدنظر قرار دادن کلیه معیارهای بالا، تعداد ۱۳۳ شرکت به عنوان جامعه غربالگری شده باقیمانده است. بدلیل استفاده از روش توصیفی همبستگی نمونه گیری صورت نگرفته و همه آنها به عنوان نمونه انتخاب شده اند. از این رو مشاهدات ماطی بازه زمانی ۱۳۹۲ لغایت ۱۳۹۸ به ۹۳۱ سال - شرکت (۷ سال × ۱۳۳ شرکت) می رسد. در نگاره ۲ تعداد شرکت های نمونه به تفکیک صنایع ارائه شده است.

شکل ۲- تعداد شرکت های نمونه به تفکیک صنایع

به طوری که در تبیین مسئله تحقیق عنوان گردید، تحقیق حاضر مبتنی بر مبانی و مفاهیم نظری و شواهد تجربی و در راستای تأثیر افشای گزارش حسابرسی در تشریح علل کسب و کار به انجام رسیده است. بر این اساس تعریف، دسته بندی، اندازه گیری و تعیین ارتباط بین متغیرهای تحقیق و به عبارت بهتر الگوی تحقیق به شرح زیر تبیین گردیده است. در این راستا در ابتدا به صورت گرافیکی الگوی تحقیق یا چارچوب کلی ارتباط بین متغیرها ترسیم گردیده، تعریف و اندازه گیری متغیرها و دسته بندی آنها انجام شده و نهایتاً رابطه ریاضی بین آنها تعریف شده است.

هدف اعلام شده این پژوهش این است که به دنبال به تأثیر افشای گزارش حسابرسی در تشریح علل کسب و کار در شرکت های پذیرفته شده بورس اوراق بهادار تهران است، در این پژوهش از مدل نورا موونز-ایزکیو و همکاران (۲۰۱۸) استفاده شده است.

مدل آماری آزمون فرضیه

Business failure_{i,t}

$$= \alpha_0 + \beta_1 \text{DISCLOSURE}_{i,t} + \beta_2 \text{Size}_{i,t} + \beta_3 \text{Leverage}_{i,t} + \beta_4 \text{ROE}_{i,t} + \varepsilon_{it}$$

تعریف متغیرها

Business failure: علل شکست کسب و کار

DISCLOSURE: افشای گزارش حسابرسی

Size: اندازه شرکت

Leverage: نسبت بدهی (اهرم مالی شرکت)

Roe: بازده حقوق صاحبان سهام

i: نماد شرکت مورد نظر

t: نماد سال مورد نظر

E: نشان دهنده خطا

Business failure_{it}

متغیر وابسته ما یک متغیر کاذب است و مشخص می نماید که آیا شکست تجاری رخ می دهد یا خیر. وقتی شکست از طریق بیان اقدامات قانونی پروکسی شده است، این متغیر عدد یک می گیرد و وقتی اقدامات قانونی باشد و در غیر اینصورت صفر است.

جدول ۱ دسته بندی و توصیف متغیرهای مستقل (افشاگری های گزارش حسابرسی که علت های شکست کسب و کار را توضیح می دهند)

تعریف	نماد	نام متغیر
متغیر دسته ای با مقدار یک اگر گزارش حسابرسی شامل یک افشاگری در مورد دارایی ها، مقدار ۲، ۳، ۴ یا ۵ باشد اگر آن ها تعداد افشاگری های دارایی ها هستند و صفر است اگر هیچ پیشنهادی ارائه نمی گردد. افشاگری های دارایی ها شامل پیشنهادات مرتبط با دارایی های غیر جاری (سرمایه گذاری های مالی دراز مدت، ملموس و غیر ملموس و دارایی های مالیاتی معوق) و دارای های جاری (فهرست های موجودی، سرمایه گذاری های مالی کوتاه مدت و پول نقد)	ASSETS	گزارش حسابرسی در مورد دارایی
اگر گزارش حسابرسی شامل نظری مبنی بر تداوم فعالیت نباشد عدد ۰ و در غیر این صورت برابر ۱ است.	GC	گزارش تداوم فعالیت حسابرسی
اگر گزارش حسابرسی شامل نظری مبنی بر سرمایه در گردش منفی نباشد برابر عدد ۰ و در غیر این صورت برابر ۱ است.	WC	گزارش حسابرسی در مورد سرمایه در گردش
اگر گزارش حسابرسی شامل نظری در مورد بدهی ها نباشد برابر عدد ۰ و در غیر این صورت برابر ۱ است.	Debts	گزارش حسابرسی در مورد بدهی ها
اگر گزارش حسابرسی شامل نظری مبنی بر وجود ضرر و زیان نباشد برابر عدد ۰ و در غیر این صورت برابر ۱ است.	LOSS	گزارش حسابرسی در مورد وجود ضرر و زیان

$DISCLOSURE_{it}$: افشای کیفیت گزارش حسابرسی شامل گزارش حسابرسی در مورد دارایی، گزارش تداوم فعالیت حسابرسی، گزارش حسابرسی در مورد سرمایه در گردش، گزارش حسابرسی در مورد بدهی ها و گزارش حسابرسی در مورد وجود ضرر و زیان می باشد.

در این پژوهش، کیفیت افشا به عنوان متغیر مستقل در نظر گرفته شده است. شاخص کیفیت در پژوهش حاضر، امتیازهای تعلق گرفته به هر شرکت است که توسط سازمان بورس و اوراق بهادار تهران و از طریق اطلاعیه "رتبه بندی شرکت ها از نظر کیفیت افشا و اطلاع رسانی مناسب" منتشر می شود. امتیاز اطلاع رسانی ناشران، براساس زمان ارائه اطلاعات مربوط به پیشبینی درآمد هر سهم، صورت های مالی میان دوره های حسابرسی نشده ۹ و ۳، ۶ ماهه، اظهار نظر حسابرسی نسبت به پیش-بینی درآمد هر سهم اولیه و ۶ ماهه، اظهار نظر حسابرسی نسبت به صورت های مالی میان دوره های ۶ ماهه، صورت های مالی حسابرسی نشده پایان سال و تفاوت بین پیش بینی ها و عملکرد واقعی حسابرسی شده، محاسبه شده است. ضمناً در صورت عدم ارائه به موقع صورت های مالی حسابرسی شده پایان سال و زمان بندی پرداخت سود سهام داران، امتیاز منفی به ازای هر روز تأخیر در نظر گرفته شده است. مزایا و دلایل استفاده از این معیار سنجش کیفیت افشا عبارتند از:

۱- امتیازهای کیفیت افشای شرکت ها توسط سازمان بورس و اوراق بهادار تهران بر اساس شاخص های دقیق و عینی از قبیل زمان ارائه اطلاعات مربوط و تفاوت پیش بینی ها با نتایج واقعی محاسبه شده است. بنابراین، معیار مورد استفاده از عینیت و قابلیت اتکای کافی برخوردار است.

۲- برخلاف اغلب پژوهش های انجام شده در زمینه کیفیت افشا در بورس اوراق بهادار تهران، معیار مذکور فقط به کمیت افشا توجه نمی کند و معیارهای به موقع بودن و قابلیت اتکای اطلاعات افشا شده را نیز مد نظر قرار می دهد. طبق یافته های پژوهش های تجربی، کمیت افشا معیار مناسبی برای کیفیت آن محسوب نمی شود. (ستایش و همکاران، ۱۳۹۰).

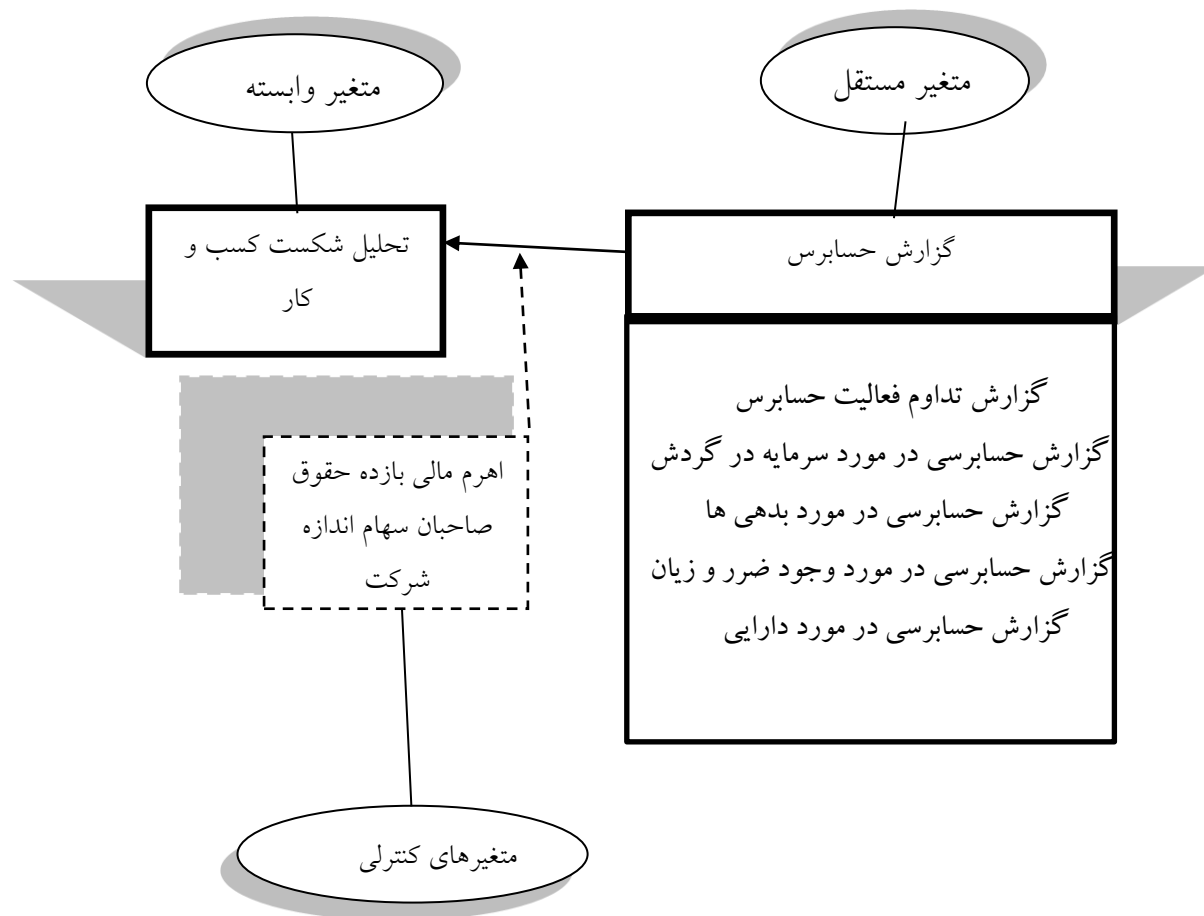
$SIZE_{it}$: لگاریتم طبیعی مجموع دارایی ها

$Leverage_{it}$: نسبت مجموع بدهی به مجموع دارایی

ROE_{it} : سود پس از کسر مالیات تقسیم بر جمع حقوق صاحبان سهام

ε_{it} : خطای پسماند جمله است.

مدل مفهومی پژوهش

شکل ۳ مدل مفهومی پژوهش (منبع محقق ساخته)

یافته های پژوهش

این پژوهش به تاثیر توانایی افشای گزارش حسابرسی در تشریح علل شکست کسب و کار آنها می پردازد. در فصل قبل ابتدا تعریفی از پژوهش ارائه شد. سپس با تعریف فرضیه، فرضیه های پژوهش بیان شد که منجر به تعریف متغیرهای پژوهش، شامل دودسته متغیرهای مستقل وابسته گردید. بعد از آن جامعه آماری و روش گردآوری داده ها بیان شد. در نهایت در قسمت روش تجزیه و تحلیل داده ها و آزمون فرضیه ها به بیان روش های آزمون فرضیه ها، آزمون های ضریب همبستگی پیرسون، آزمون F لیمر، آزمون هم خطی، آزمون برش پاگان و گودفری و آزمون F و t پرداخته شد. در این فصل نیز با بهره گیری از روش ها و تکنیک های مختلف و مناسب آماری که با روش پژوهش، نوع متغیرها، فرضیه ها و ... مطابقت دارد، به تجزیه و تحلیل داده ها و آزمون فرضیه ها پرداخته می شود تا پاسخ سؤالات پژوهش، یافت گردد. در پژوهش حاضر ابتدا آمارهای توصیفی برای متغیرهای مدل رگرسیون ارائه می شود. شاخص های توصیف داده ها، شامل شاخص های مرکزی (مانند میانگین و میانه)، شاخص های پراکندگی (مانند واریانس و انحراف معیار) و شاخص های شکل توزیع (مانند شاخص چولگی و کشیدگی) برای تک تک متغیرهای پژوهش محاسبه خواهد شد. این آمارها شمای کلی از تک تک متغیرهای مدل به دست می دهد.

جدول ۲ شاخص‌های توصیف‌کننده متغیرهای پژوهش، شاخص‌های مرکزی، شاخص‌های پراکندگی و شاخص‌های توزیع (آماري)

پنل الف - متغیرهای پیوسته									
نام متغیر	نماد	تعداد	میانگین	میانه	حداکثر	حداقل	انحراف معیار	چولگی	کشیدگی
علل شکست کسب و کار	Business failure	۳۱	۰/۳۰۰	۰	۱	۰	۰/۴۵۸	۰/۸۷۵	۱/۷۶۵
گزارش حسابرسی در مورد دارایی	ASSETS	۳۱	۰/۰۰۶	۰	۱	۰	۰/۰۸۰	۲/۳۳۶	۷/۱۷۳
گزارش تداوم فعالیت حسابرس	GC	۳۱	۰/۴۶۸	۰	۱	۰	۰/۴۹۹	۰/۱۲۷	۱/۰۱۶
گزارش حسابرسی در مورد سرمایه در گردش	WC	۹۳۱	۰/۱۳۱	۰	۱	۰	۰/۳۳۸	۲/۱۸۷	۵/۷۸۲
گزارش حسابرسی در مورد بدهی‌ها	Debts	۳۱	۰/۲۵۳	۰	۱	۰	۰/۴۳۵	۱/۱۳۳	۲/۲۸۴
گزارش حسابرسی در مورد وجود ضرر و زیان	LOSS	۳۱	۰/۱۱۴	۰	۱	۰	۰/۳۱۸	۲/۴۳۱	۶/۹۱۲
اندازه شرکت	SIZE	۹۳۱	۱۴/۳۱۳	۱۴/۱۴۹	۱۹/۷۷۴	۱۰/۴۹۳	۱/۴۸۷	۰/۸۱۲	۴/۴۲۹
اهرم مالی	LEVERAGE	۳۱	۰/۵۷۸	۰/۵۹۳	۲/۰۷۸	۰/۰۱۳	۰/۲۲۸	۰/۲۶۹	۵/۱۰۳
بازده حقوق صاحبان سهام	ROE	۹۳۱	۰/۲۴۴	۰/۲۲۷	۴/۸۸۸	-۲/۸۹۹	۰/۴۸۸	۱/۸۷۵	۸/۶۵۴
پنل ب: متغیر گسسته									
نام متغیر	نماد	نوع طبقه	فراوانی	درصد فراوانی					
علل شکست کسب و کار	Business failure	۱	۲۷۹	٪۳۰					
		۰	۶۵۲	٪۷۰					
گزارش حسابرسی در مورد دارایی	ASSETS	۱	۶	٪۰/۶					
		۰	۹۲۵	٪۹۹/۴					
گزارش تداوم فعالیت حسابرس	GC	۱	۴۳۶	٪۴۶/۸					
		۰	۴۹۵	٪۵۳/۲					
گزارش حسابرسی در مورد سرمایه در گردش	WC	۱	۱۲۲	٪۱۳/۱					
		۰	۸۰۹	٪۸۶/۹					
گزارش حسابرسی در	Debts	۱	۲۳۶	٪۲۵/۳					

مورد بدهی‌ها	۰	۶۹۵	٪ ۷۴/۷
--------------	---	-----	--------

در جدول، برخی از مفاهیم آمار توصیفی متغیرها شامل میانگین، میانه، حداقل مشاهدات، حداکثر مشاهدات، انحراف معیار، چولگی و کشیدگی ارائه شده است. در این میان، پارامترهای مرکزی، دسته‌ای از پارامترهای توصیف کننده‌ی یک توزیع آماری هستند که ویژگی داده‌ها را نسبت به مرکز توزیع بیان می‌کنند. میانگین به عنوان نقطه تعادل و مرکز ثقل یک توزیع آماری، یکی از شاخص‌های مرکزی مناسب برای نشان دادن مرکزیت داده‌هاست. در جدول تعداد مشاهدات مربوط به شرکت‌های مورد مطالعه ۹۳۱ (۱۳۳ شرکت در ۷ سال) است. همچنین مشاهده می‌شود که میانگین و انحراف-معیار متغیرهای، علل شکست کسب و کار $0/458 \pm 0/300$ ، گزارش حسابرسی در مورد دارایی $0/006 \pm 0/080$ ، گزارش تداوم فعالیت حسابرس $0/499 \pm 0/468$ ، گزارش حسابرسی در مورد سرمایه در گردش $0/338 \pm 0/131$ ، گزارش حسابرسی در مورد بدهی‌ها $0/435 \pm 0/253$ ، گزارش حسابرسی در مورد ضرر و زیان $0/318 \pm 0/114$ ، اندازه شرکت $0/446 \pm 0/274$ ، اهرم مالی $0/268 \pm 0/547$ و بازده حقوق صاحبان سهام $1/623 \pm 14/114$ است.

دسته‌ای دیگر از پارامترهای توصیف کننده‌ی جامعه، پارامترهای پراکندگی هستند. پارامترهای پراکندگی، معیاری برای تعیین میزان پراکندگی داده‌ها از یکدیگر یا میزان پراکندگی آن‌ها نسبت به میانگین است. از جمله مهم‌ترین پارامترهای پراکندگی، انحراف معیار است. هرچه قدر میزان انحراف معیار یک توزیع آماری بیشتر باشد، نشان‌دهنده‌ی این است که این داده‌ها، دارای پراکندگی بیشتری هستند. در میان متغیرهای این پژوهش اندازه شرکت بیشترین پراکندگی گزارش حسابرسی در مورد دارایی کمترین پراکندگی را دارد؛ اما نکته‌ای که باید به آن توجه داشت عدم یکسان بودن واحد سنجش این دو متغیر است و لذا اختلافی که در میزان بیشترین و کمترین انحراف معیار متغیرها مشاهده می‌شود، دلیلی بر عدم مناسب بودن داده‌ها برای برآورد نیست. چولگی بیانگر عدم تقارن منحنی فراوانی است. اگر ضریب چولگی صفر باشد جامعه کاملاً متقارن است و چنانچه ضریب مثبت باشد، چولگی به راست و اگر منفی باشد، چولگی به چپ وجود دارد. با در نظر گرفتن ضریب چولگی انواع متغیرها، مشخص می‌شود که توزیع متغیرهای پژوهش به‌طور کلی از چولگی به سمت راست (چولگی مثبت) برخوردار است؛ این بدان معناست که توزیع جامعه، توزیع نامتقارن با کشیدگی به سمت مقادیر بالاتر بوده است.

کشیدگی نشان‌دهنده ارتفاع یک توزیع است. به عبارت دیگر کشیدگی معیاری از بلندی منحنی در نقطه ماکزیمم است و مقدار کشیدگی برای توزیع نرمال برابر ۸ است. کشیدگی مثبت یعنی قله توزیع مورد نظر از توزیع نرمال بالاتر و کشیدگی منفی نشانه پایین تر بودن قله از توزیع نرمال است؛ که در اینجا کشیدگی اکثر متغیرهای پژوهش مثبت است. یکی از مهم‌ترین مشکلات عمده در تحلیل داده‌های مالی، وجود ریشه واحد است. وجود ریشه‌های واحد به معنی نامانای بودن داده‌ها است و این امر به بروز مشکلاتی در اعتبار آزمون‌های انجام شده منجر می‌شود. به عبارتی اگر متغیرها مانا نباشند دچار رگرسیون کاذب می‌شویم؛ بنابراین قبل از برآورد مدل، برای اطمینان از ساختگی نبودن و در پی آن داشتن نتایج نامطمئن، لازم است از مانا بودن متغیرها اطمینان حاصل کنیم. آزمون ریشه واحد، یکی از معمول‌ترین آزمون‌هایی است که برای تشخیص مانایی متغیرها مورد استفاده قرار می‌گیرد که برای این منظور از روش لین و چو (Lev, Lin & Chu) استفاده شده است.

فرض صفر: ریشه واحد وجود دارد و متغیر مورد نظر نامانای است.

فرض مقابل: ریشه واحد وجود ندارد و متغیر مورد نظر مانا است.

جدول ۳ نتایج آزمون مانایی برای متغیرهای مدل‌ها

نتیجه	مقدار *p	آماره آزمون	متغیر
پایا	۰/۰۰۰	-۳/۹۰۴	علل شکست کسب و کار
-	-	-	گزارش حسابرسی در مورد دارایی
پایا	۰/۰۰۰	-۷/۵۸۰	گزارش تداوم فعالیت حسابرس
پایا	۰/۰۰۰	-۱۰/۰۹۷	گزارش حسابرسی در مورد سرمایه در گردش
پایا	۰/۰۰۲	-۲/۷۸۸	گزارش حسابرسی در مورد بدهی‌ها
پایا	۰/۰۰۰	-۴/۳۷۷	گزارش حسابرسی در مورد وجود ضرر و زیان
پایا	۰/۰۰۰	-۱۷/۸۳۲	اندازه شرکت
پایا	۰/۰۰۰	-۲۴۶/۱۸۹	اهرم مالی
پایا	۰/۰۰۰	-۷۷/۵۶۸	بازده حقوق صاحبان سهام

* p-value (prob)

برای نرمال کردن متغیرها از نرم‌افزار مینی تب با استفاده از تبدیل کاکس باکس استفاده شده. برای بررسی نرمال بودن توزیع متغیرهای اصلی تحقیق از آزمون کلموگروف اسمیرنوف استفاده شده است. نتایج آزمون در جدول زیر آمده است.

جدول ۴ آزمون تعیین نرمال بودن متغیرهای اصلی تحقیق

مقدار *p	آماره کلموگروف- اسمیرنوف	متغیر
۰/۳۱۴	۱/۲۷۱	علل شکست کسب و کار
۰/۸۲۱	۰/۸۶۲	گزارش حسابرسی در مورد دارایی
۰/۰۵۹	۱/۸۵۰	گزارش تداوم فعالیت حسابرس
۰/۳۱۶	۱/۲۸۷	گزارش حسابرسی در مورد سرمایه در گردش
۰/۶۷۸	۰/۸۹۷	گزارش حسابرسی در مورد بدهی‌ها
۰/۷۳۵	۰/۸۳۲	گزارش حسابرسی در مورد وجود ضرر و زیان
۰/۷۰۲	۰/۹۸۵	اندازه شرکت
۰/۳۱۶	۱/۲۸۷	اهرم مالی
۰/۶۷۸	۰/۸۹۷	بازده حقوق صاحبان سهام

*p-value (significance)

ثابت بودن واریانس جمله خطا (باقیمانده‌ها)

یکی دیگر از فروض رگرسیون خطی این است که تمامی جملات باقیمانده دارای واریانس برابر باشند. در عمل ممکن است این فرض چندان صادق نبوده و به دلایل مختلفی از قبیل شکل نادرست تابع مدل، وجود نقاط پرت، شکست ساختاری در جامعه آماری و ... شاهد پدیده ناهمسانی واریانس باشیم. برای بررسی این مشکل آزمون‌های مختلفی توسط اقتصاددانان معرفی شده است. در این مطالعه فرض ناهمسانی واریانس باقیمانده‌ها از طریق آزمون بروش-پاگان-گودفری مورد بررسی قرار گرفت؛ که نتایج آن در جدول نشان داده شده است.

فرض: وجود همسانی واریانس باقیمانده‌ها.

فرض: مقابل: وجود ناهمسانی واریانس باقیمانده‌ها.

جدول ۵ آزمون بروش-پاگان-گودفری

نام متغیر	نوع آماره	احتمال آماره	سطح معناداری
مدل اول	F (۸/۹۲۲)	۲/۵۷۰	۰/۰۱۱

جدول ۶ همبستگی بین متغیرهای مدل پژوهش

ردیف	متغیر	(۱)	(۲)	(۳)	(۴)	(۵)	(۶)	(۷)	(۸)	(۹)
(۱)	Business failure	۱/۰۰۰								
	احتمال	-----								
(۲)	ASSETS	۰/۲۵۵	۱/۰۰۰							
	احتمال	۰/۰۰۰	-----							
(۳)	GC	۲۱۲/۰	۰/۰۳۲	۱/۰۰۰						
	احتمال	۰/۰۰۰	۰/۳۲۹	-----						
(۴)	WC	۰/۳۶۰	۰/۰۰۹	۰/۰۸۲	۱/۰۰۰					
	احتمال	۰/۰۰۰	۰/۷۹۶	۰/۰۱۲	-----					
(۵)	DEBTS	۰/۰۸۷	-۰/۰۱۶	-۰/۰۲۲	۰/۱۶۹	۱/۰۰۰				
	احتمال	۰/۰۳۹	۰/۶۲۴	۰/۴۹۵	۰/۰۰۰	-----				
(۶)	LOSS	-۰/۲۱۰	۰/۰۱۳	۰/۰۰۹	-۰/۰۰۹	۰/۰۲۴	۱/۰۰۰			
	احتمال	۰/۰۰۰	۰/۶۸۳	۰/۷۷۹	۰/۷۸۶	۰/۴۵۸	-----			
(۷)	SIZE	-۰/۱۵۱	-۰/۰۱۳	-۰/۰۰۴	۰/۰۲۳	-۰/۰۶۲	-۰/۱۸۲	۱/۰۰۰		
	احتمال	۰/۰۰۰	۰/۷۰۰	۰/۹۰۰	۰/۴۸۸	۰/۰۵۸	۰/۰۰۰	-----		
(۸)	LEVERAGE	۰/۰۴۶	-۰/۰۲۳	۰/۰۴۷	۰/۰۳۴	۰/۰۳۶	۰/۲۲۳	۰/۰۰۹	۱/۰۰۰	
	احتمال	۰/۱۲۷	۰/۴۷۸	۰/۱۵۲	۰/۳۰۵	۰/۲۷۴	۰/۷۸۹	۰/۰۰۰	-----	
(۹)	ROE	-۰/۱۳۶	-۰/۰۱۹	-۰/۰۳۹	۰/۰۵۰	۰/۰۳۶	-۰/۲۲۵	۰/۰۷۶	-۰/۰۳۸	
	احتمال	۰/۰۰۰	۰/۵۶۹	۰/۲۳۱	۰/۱۳۰	۰/۲۷۶	۰/۰۰۰	۰/۰۲۱	۰/۲۵۲	-----

که معنی داری کمتر از ۰/۰۵ باشد همبستگی موردنظر از نظر آماری معنی دار است. همانگونه که ملاحظه می شود در برخی موارد همبستگی ها معنی دار می باشند، بنابراین احتمال وجود هم خطی در مدل را نمی توان رد کرد که این مهم با تحلیل PCA مشخص می گردد.

فرضیه های پژوهش

افشای گزارش حسابرسی بر علل شکست کسب و کار تأثیر معناداری دارد.

مدل پژوهش

فرضیه های فرعی

گزارش حسابرسی در مورد دارایی ها بر علل شکست کسب و کار تأثیر معناداری دارد.

گزارش حسابرسی در مورد تدام فعالیت حسابرسی بر علل شکست کسب و کار تأثیر معناداری دارد.

گزارش حسابرسی در مورد سرمایه در گردش بر علل شکست کسب و کار تأثیر معناداری دارد.

گزارش حسابرسی در مورد بدهی بر علل شکست کسب و کار تأثیر معناداری دارد.

گزارش حسابرسی در مورد ضرر و زیان بر علل شکست کسب و کار تأثیر معناداری دارد.

جدول ۴-۱۰- نتایج حاصل از تخمین مدل به روش رگرسیون لجیت

متغیر وابسته: علل شکست کسب و کار، تعداد دوره: ۸، تعداد تقاطع: ۱۳۳، تعداد ترکیب موزون: ۹۳۱					
$\text{Business failure}_{i,t} = \beta_0 + \beta_1 \text{Disclosure}_{i,t} + \beta_2 \text{SIZE}_{i,t} + \beta_3 \text{LEVERAGE}_{i,t} + \beta_4 \text{ROE}_{i,t} + \varepsilon_{it}$					
نتیجه	احتمال	آماره t	ضرایب	نماد	متغیرها
معنادار	۰/۰۱۱	-۲/۵۵۱	-۲/۰۶۵	C	ضریب ثابت
معنادار	۰/۰۰۱	۳/۳۱۲	۰/۲۵۴	ASSETS	گزارش حسابرسی در مورد دارایی
معنادار	۰/۰۰۱	۳/۳۲۸	۰/۰۰۴	GC	گزارش تداوم فعالیت حسابرسی
معنادار	۰/۰۰۰	۵/۵۱۱	۰/۳۳۶	WC	گزارش حسابرسی در مورد سرمایه در گردش
معنادار	۰/۰۰۰	۴/۵۳۶	۰/۰۰۸	Debts	گزارش حسابرسی در مورد بدهی ها
معنادار	۰/۰۰۲	۳/۰۵۰	۰/۰۶۲	LOSS	گزارش حسابرسی در مورد وجود ضرر و زیان
معنادار	۰/۰۰۰	-۳/۹۰۹	-۰/۰۲۴	SIZE	اندازه شرکت
عدم تایید	۰/۱۹۷	۱/۲۹۰	۰/۴۵۳	Leverage	اهرم مالی
معنادار	۰/۰۰۱	-۳/۲۹۰	-۰/۰۱۴	ROE	بازده حقوق صاحبان سهام
				۰/۵۱۲	ضریب تعیین مک فادن
۱۳/۴۱۱		آماره هاسمر - لمشو		۳۵۸/۴۹۰	آماره LR
۰/۰۹۹		احتمال هاسمر - لمشو		۰/۰۰۰	سطح معناداری (آماره LR)

منبع: یافته های پژوهشگر

بحث و نتیجه گیری

مفهوم توانایی حرفه حسابرسی برای هشدار دادن در مورد شکست‌های آینده به سرمایه‌گذاران اشاره نموده، که نشان می‌دهد سرمایه‌گذاران، گزارشات حسابرسی را مفید و آموزنده می‌دانند. سایر مطالعات در زمینه شکست کسب و کار تأکید نموده که نظرات حسابرسی به قدرت توضیحی برای پیش‌بینی ورشکستگی اشاره می‌کنند. در واقع، در طول بحران مالی جهانی، شواهدی وجود دارد که این حقیقت حمایت‌شده که حساب‌برسان به هنگام ارائه نظرات ماهرانه به شرکت‌های دارای بحران مالی، تصمیمات درستی را می‌گیرند. در طول بحران مالی جهانی، حساب‌برسان در مورد برخی از شکست‌های کسب و کار در گزارشات خود هشدار ندادند. در این رسوایی شرکت، ذینفعان راضی نبودند زیرا شرکت‌ها شکست‌خورده و در دوره کوتاهی قبل از دریافت نظر غیر کارشناسانه، به سختی حمایت مالی شدند. اگرچه نقش حساب‌برسان پس از این موارد پرس و جو شد، موضوع نظرات حسابرسی غیر کارشناسانه می‌تواند چند دلیل داشته باشد. نظر کارشناسی می‌تواند ناشی از این موارد باشد: می‌تواند سقوط شرکت را تسریع کند، می‌تواند این شرکت‌ها را متقاعد کرده تا خطوط اعتباری مشتریان خود را از بین برده و یا می‌تواند به شهرت شرکت‌های حسابرسی ضربه زده و خطر دادرسی شرکت‌های حسابرسی را افزایش دهد. پس از بحران، گرایش به ارائه نظرات کارشناسی قبل از شکست افزایش یافت این زمینه شواهدی در مورد ارتباط بین کیفیت حسابرسی، شکست کسب و کار و گزارشات کارشناسی وجود دارند. شکست کسب و کار را نه تنها می‌توان با استفاده از اطلاعات مالی توضیح داد که یک منبع بسیار متداول داده بکار رفته است. بلکه همچنین بر افشاگری‌های استخراج‌شده از گزارش حسابرسی تمرکز می‌نماید. شرکت‌هایی که حساب‌برس برای آن‌ها گزارش پاک صادر می‌کند به نظر کسب و کار شکست نخورده محسوب می‌شوند. از طرف دیگر، محققان برای شرکت‌های شکست نخورده در گزارش یک سری شرایط را کشف و افشاء می‌کنند که به علت‌های بیرونی و داخلی شکست‌های باورپذیر مرتبط هستند. گزارش حسابرسی یک ابزار ارزشمند نه تنها برای توضیح علت‌های شکست بلکه همچنین برای پیش‌بینی چگونگی اجتناب از تمایزات شرکت‌ها می‌باشد. نقش حساب‌برس‌ها در این مفهوم در این نقطه حیاتی است. حساب‌برس‌ها برای کشف موضوعات بقای کسب و کار اساسی هستند. به‌ویژه، اگر یادآوری‌های ذکر شده در بالا در گزارش حسابرسی یافت می‌شوند، حساب‌برس به‌طور قابل توجهی به شناسایی کسب و کارهای که در حدود شکست است کمک می‌کند یافته‌های ما مشخص می‌کنند که گزارش حسابرسی می‌توانست یک نگاه اول هشدار شکست کسب و کار باشد. چون این سند استاندارد و برای کاربران در دسترس می‌باشد، آن معرف روش سریع و ساده برای مدیران برای پیش‌بینی سیگنال‌های اولیه شکست کسب و کار برای اجتناب از پیامدهای ورشکستگی می‌باشد. افشاگری‌ها در مورد گزارش حسابرسی نظیر نظرات در مورد ابهامات نگرانی ادامه‌دار بایستی به اطلاعات کلیدی پردازند که علت‌ها یا سوابق رویداد شکست را شناسایی می‌کند. نتایج معرف مشارکت به موقع و مهم برای ناظران و حرفه حسابرسی به دلیل محیط حسابرسی بین‌المللی جاری باشد که تغییرات نظارتی در این محیط بر گزارش حسابرسی تمرکز می‌کند که در حال رخ دادن در سطح جهان باهدف اصلی تأکید بر اعتماد، شفافیت ارزش اطلاعات گزارش حسابرسی می‌باشد. بر این اساس، در این پژوهش بررسی دلایل شکست کسب و کار با استفاده از افشای گزارش حسابرسی در شرکت‌های پذیرفته‌شده در بورس اوراق بهادار تهران در دوره زمانی ۷ ساله از ۱۳۹۲ الی ۱۳۹۸ انجام شده است و آزمون فرضیه‌ها با استفاده از نرم‌افزار ایویوز انجام شده است. نتایج پژوهش به شرح زیر است:

فرضیه اول فرعی: گزارش حسابرسی در مورد دارایی‌ها بر علل شکست کسب و کار تأثیر معناداری دارد.

با توجه به مقدار مثبت ضریب رگرسیونی گزارش حسابرسی در مورد دارایی‌ها می‌توان نتیجه گرفت گزارش حسابرسی در مورد دارایی‌ها با علل شکست کسب و کار، شرکت‌های پذیرفته‌شده در بورس اوراق بهادار تهران رابطه مثبت (مستقیم) معناداری دارند ($p < 0/05$). بنابراین مدل برآورد شده از برازش مناسبی برخوردار است و متغیرهای توضیحی مدل توانایی توضیح تغییر وابسته را دارا می‌باشند. کیفیت حسابرسی برای تضمین قابلیت اطمینان اطلاعات مالی ارائه‌شده به ذینفعان است تا ضروری تصمیمات مفیدی بگیرند. این مورد، حساب‌رسان باید گزارش صورت‌حساب را با هر عدم قطعیت موارد افشا نموده حتی در شرایطی که ممکن است در مورد توانایی شرکت برای ادامه دادن در آینده قابل پیش‌بینی، شک و تردید وجود داشته باشد. آن‌ها ممکن است نظرات خود را در صورتی کنترل کرده که احتمال شکست در طول یک دوره یک‌ساله به دنبال تضمین گزارش بالا باشد. نتایج این تحقیق با نتایج ایزکوردوا و همکاران (۲۰۱۹)، کاسترال و همکاران (۱۹۹۹)، مانوز و همکاران (۲۰۱۹)، لایتین و همکاران (۲۰۲۱) و سرا و همکاران (۲۰۱۹) همسو می‌باشد.

فرضیه دوم فرعی: گزارش حسابرسی در مورد تدام فعالیت حسابرسی بر علل شکست کسب و کار تأثیر معناداری دارد. با توجه به مقدار مثبت ضریب رگرسیونی گزارش حسابرسی در مورد تدام فعالیت حسابرسی می‌توان نتیجه گرفت گزارش حسابرسی در مورد تدام فعالیت حسابرسی با علل شکست کسب و کار، شرکت‌های پذیرفته‌شده در بورس اوراق بهادار تهران رابطه مثبت (مستقیم) معناداری دارند ($p < 0/05$). بنابراین مدل برآورد شده از برازش مناسبی برخوردار است و متغیرهای توضیحی مدل توانایی توضیح تغییر وابسته را دارا می‌باشند. شکست کسب و کار را نه تنها می‌توان با استفاده از اطلاعات مالی توضیح داد که یک منبع بسیار متداول داده بکار رفته است. بلکه همچنین بر افشاگری‌های استخراج‌شده از گزارش حسابرسی تمرکز می‌نماید. شرکت‌هایی که حساب‌رسان برای آن‌ها گزارش پاک صادر می‌کند به نظر کسب و کار شکست نخورده محسوب می‌شوند. از طرف دیگر، محققان برای شرکت‌های شکست نخورده در گزارش یک سری شرایط را کشف و افشاء می‌کنند که به علت‌های بیرونی و داخلی شکست‌های باورپذیر مرتبط هستند. گزارش حسابرسی یک ابزار ارزشمند نه تنها برای توضیح علت‌های شکست بلکه همچنین برای پیش‌بینی چگونگی اجتناب از تمایزات شرکت‌ها می‌باشد. نتایج این تحقیق با نتایج ایزکوردوا و همکاران (۲۰۱۹)، کاسترال و همکاران (۱۹۹۹)، مانوز و همکاران (۲۰۱۹)، لایتین و همکاران (۲۰۲۱) و سرا و همکاران (۲۰۱۹) همسو می‌باشد.

فرضیه سوم فرعی: گزارش حسابرسی در مورد سرمایه در گردش بر علل شکست کسب و کار تأثیر معناداری دارد. با توجه به مقدار مثبت ضریب رگرسیونی گزارش حسابرسی در مورد سرمایه در گردش می‌توان نتیجه گرفت گزارش حسابرسی در مورد سرمایه در گردش با علل شکست کسب و کار، شرکت‌های پذیرفته‌شده در بورس اوراق بهادار تهران رابطه مثبت (مستقیم) معناداری دارند ($p < 0/05$). بنابراین مدل برآورد شده از برازش مناسبی برخوردار است و متغیرهای توضیحی مدل توانایی توضیح تغییر وابسته را دارا می‌باشند. حساب‌رسان‌ها برای کشف موضوعات بقای کسب و کار اساسی هستند. به‌ویژه، اگر یادآوری‌های ذکرشده در بالا در گزارش حسابرسی یافت می‌شوند، حساب‌رسان به‌طور قابل توجهی به شناسایی کسب و کارهای که در حدود شکست است کمک می‌کند یافته‌های ما مشخص می‌کنند که گزارش حسابرسی می‌توانست یک نگاه اول هشدار شکست کسب و کار باشد. چون این سند استاندارد و برای کاربران در دسترس می‌باشد، آن معرف روش سریع و ساده برای مدیران برای پیش‌بینی سیگنال‌های اولیه شکست کسب و کار برای اجتناب از پیامدهای ورشکستگی می‌باشد. افشاگری‌ها در مورد گزارش حسابرسی نظیر نظرات در مورد

ابهامات نگرانی ادامه‌دار بایستی به اطلاعات کلیدی پردازند که علت‌ها یا سوابق رویداد شکست را شناسایی می‌کند. نتایج این تحقیق با نتایج ایزکوردوا و همکاران (۲۰۱۹)، کاسترال و همکاران (۱۹۹۹)، مانوز و همکاران (۲۰۱۹)، لایتین و همکاران (۲۰۲۱) و سرا و همکاران (۲۰۱۹) همسو می‌باشد.

فرضیه چهارم فرعی: گزارش حسابرسی در مورد بدهی بر علل شکست کسب‌وکار تأثیر معناداری دارد. با توجه به مقدار مثبت ضریب رگرسیونی گزارش حسابرسی در مورد بدهی‌ها می‌توان نتیجه گرفت گزارش حسابرسی در مورد بدهی‌ها با علل شکست کسب و کار، شرکت‌های پذیرفته‌شده در بورس اوراق بهادار تهران رابطه مثبت (مستقیم) معناداری دارند ($p < 0/05$). بنابراین مدل برآورد شده از برازش مناسبی برخوردار است و متغیرهای توضیحی مدل توانایی توضیح تغییر وابسته را دارا می‌باشند. حسابرس‌ها برای کشف موضوعات بقای کسب‌وکار اساسی هستند. به‌ویژه، اگر یادآوری‌های ذکر شده در بالا در گزارش حسابرسی یافت می‌شوند، حسابرس به‌طور قابل توجهی به شناسایی کسب‌وکارهای که در حدود شکست است کمک می‌کند یافته‌های ما مشخص می‌کنند که گزارش حسابرسی می‌توانست یک نگاه اول هشدار شکست کسب‌وکار باشد. چون این سند استاندارد و برای کاربران در دسترس می‌باشد، آن معرف روش سریع و ساده برای مدیران برای پیش‌بینی سیگنال‌های اولیه شکست کسب‌وکار برای اجتناب از پیامدهای ورشکستگی می‌باشد. افشاگری‌ها در مورد گزارش حسابرسی نظیر نظرات در مورد ابهامات نگرانی ادامه‌دار بایستی به اطلاعات کلیدی پردازند که علت‌ها یا سوابق رویداد شکست را شناسایی می‌کند. نتایج این تحقیق با نتایج ایزکوردوا و همکاران (۲۰۱۹)، کاسترال و همکاران (۱۹۹۹)، مانوز و همکاران (۲۰۱۹)، لایتین و همکاران (۲۰۲۱) و سرا و همکاران (۲۰۱۹) همسو می‌باشد.

فرضیه پنجم فرعی: گزارش حسابرسی در مورد ضرر و زیان بر علل شکست کسب‌وکار تأثیر معناداری دارد. با توجه به مقدار مثبت ضریب رگرسیونی گزارش حسابرسی در مورد ضرر و زیان می‌توان نتیجه گرفت گزارش حسابرسی در مورد ضرر و زیان با علل شکست کسب و کار، شرکت‌های پذیرفته‌شده در بورس اوراق بهادار تهران رابطه مثبت (مستقیم) معناداری دارند ($p < 0/05$). بنابراین مدل برآورد شده از برازش مناسبی برخوردار است و متغیرهای توضیحی مدل توانایی توضیح تغییر وابسته را دارا می‌باشند. گزارش حسابرسی یک ابزار ارزشمند نه تنها برای توضیح علت‌های شکست بلکه همچنین برای پیش‌بینی چگونگی اجتناب از تمایزات شرکت‌ها می‌باشد. نقش حسابرس‌ها در این مفهوم در این نقطه حیاتی است. حسابرس‌ها برای کشف موضوعات بقای کسب‌وکار اساسی هستند. به‌ویژه، اگر یادآوری‌های ذکر شده در بالا در گزارش حسابرسی یافت می‌شوند، حسابرس به‌طور قابل توجهی به شناسایی کسب‌وکارهای که در حدود شکست است کمک می‌کند. نتایج این تحقیق با نتایج ایزکوردوا و همکاران (۲۰۱۹)، کاسترال و همکاران (۱۹۹۹)، مانوز و همکاران (۲۰۱۹)، لایتین و همکاران (۲۰۲۱) و سرا و همکاران (۲۰۱۹) همسو می‌باشد.

در فرآیند انجام یک تحقیق علمی، ممکن است مجموعه شرایط و مواردی وجود داشته باشند که خارج از کنترل محقق باشد. تحقیق حاضر نیز از این قاعده مستثنی نبوده و محدودیت‌های حاکم بر تحقیق حاضر به شرح زیر می‌باشند: داده‌های مربوط گزارش‌های حسابرسان در برخی از شرکت‌ها در بازه زمانی پژوهش در دسترس نبود که برای حل این مشکل این شرکت‌ها از نمونه‌گیری حذف شدند

نبود یک پایگاه اطلاعاتی منظم و سازمان یافته برای دستیابی به اطلاعات شرکت‌ها، که باعث می‌شود داده‌های مورد استفاده در تحقیق مورد شک و تردید قرار گیرد.

اطلاعات مندرج در صورت‌های مالی به دور از اشتباهات با اهمیت و اساسی نیست.

یکی دیگر از محدودیت‌های این تحقیق، ویژگی خاص تحقیق‌های نیمه تجربی مبنی بر عدم کنترل برخی عوامل مؤثر بر نتایج تحقیق از جمله تأثیر متغیرهایی چون عوامل اقتصادی، شرایط سیاسی، وضعیت اقتصاد جهانی و... است که خارج از دسترس محقق بوده و ممکن است بر نتایج تحقیق اثرگذار باشد.

محدودیت ذاتی: روش نمونه‌گیری (یافته‌ها فقط به نمونه‌های قابل بررسی قابل تعمیم است)

محدودیت بیرونی: نبود اطلاعات از شرکت‌ها و یا ناقص بودن آن‌ها و نیز در نظر گرفتن تورم موجود در شرکت و عدم تعدیل اطلاعات صورت‌های مالی با توجه تغییر قیمت‌ها.

در این قسمت مبتنی بر تحلیل روابط بین متغیرها و نتیجه‌گیری انجام شده در ارتباط با فرضیات تحقیق، پیشنهادهای محقق در دو بخش کاربردی و توصیه برای تحقیقات آتی عنوان شده‌اند:

پیشنهاد می‌گردد حساب‌برسان، نظرات کارشناسی را در مورد شرکت‌های ورشکسته‌ای که بحران مالی دارند یا علائم بحران زیادی را نشان می‌دهند، ارائه دهند و همچنین شاخص‌های علل شکست کسب و کار باید در افشای گزارش مالی شرکت‌های شکست خورده گنجانده شوند که به اصلاح ورشکستگی نزدیک هستند و به‌طور متوسط سودآوری پایین و قدرت نفوذ بالایی دارند.

پیشنهاد می‌گردد که حساب‌برسان خطرات مربوط به حیات شرکت و هرگونه عدم قطعیتی که در صورت‌های مالی شرکت کشف شده را افشا کنند. از این رو، علل شکست کسب و کار باید در گزارش ذکر شده، علیرغم اینکه با شرایط ضرر و زیان پرداخت بدهی‌های شرکت‌ها یا وجود ضرر ناشی از دوره‌های قبلی شرکت، ارتباط دارند. از این رو، گزارش حسابرسی باید در محتوای خود احتمال شکست کسب و کار و علل آن را ذکر کند.

پیشنهاد می‌گردد در بررسی علل شکست کسب و کار به وضعیت دارایی‌های شرکت توجه شود که می‌تواند رهنمای سرمایه‌گذاران و تصمیم‌گیرندگان باشد. به مدیران، حساب‌برسان، تنظیم‌کنندگان و سایر استفاده‌کنندگان توصیه می‌شود که گزارش مالی شامل وضعیت بدهی‌ها را با عنوان ابزار مفیدی برای پیش‌بینی شکست کسب و کار در نظر بگیرند.

حساب‌برسان می‌توانند سیگنال‌های هشدار اولیه بحران شرکت را با توجه به سرمایه در گردش شناسایی کرده، و استفاده‌کنندگان گزارش حسابرسی می‌توانند برای واکنش نشان دادن در مراحل بعدی آماده شوند. ذینفعان شرکت‌های شکست خورده باید از خطرات نگرانی در زمان تصمیم‌گیری آگاه باشند، به نظر معقول است که حساب‌برسان، مشاوران مالی و حتی اقشار کسب و کار باید موظف باشند تا خطرات شکست را به ذینفعان گزارش دهند.

استانداردهای حسابرسی مشخص می‌کنند که مسئولیت حساب‌برسان، ارزیابی عدم قطعیت نگرانی می‌باشد. از این رو، حساب‌برسان باید هر شواهدی را در طول فرایندهای حسابرسی در مورد خطر عدم تداوم فعالیت اعلام کرده و گزارشات حسابرسی خود را در صورتی کنترل کرده که خطر پس از نتیجه حسابرسی بالا باشد.

در حوزه پژوهشی به محققان آتی پیشنهاد می‌شود که در موضوعات زیر به تحقیق بپردازند.

بررسی تأثیر کیفیت گزارشگری مالی بر علل شکست کسب و کار

بررسی تأثیر ویژگی‌های هیئت مدیره بر علل شکست کسب و کار

بررسی درون سازمانی و برون سازمانی موثر بر علل شکست کسب و کار
بررسی تاثیر بحران مالی بر شکست کسب و کار

منابع و مآخذ

- ایمانزاده پ، روحی ع. (۱۳۸۸)، "بررسی دلایل تغییر حسابرس در شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران"، پژوهش‌های حسابداری مالی و حسابرسی، سال اول، شماره ۴، صص ۱۸۵-۱۹۸.
- بذرافشان آ، حجازی ر، رحمانی ع. (۱۳۹۴). «رویداد کاوی الزامات کنترل های داخلی حاکم بر گزارشگری مالی با تأکید بر نقش کمیته حسابرسی». دانش حسابداری و حسابرسی مدیریت، سال چهارم، شماره ۱۶، صص ۴۵-۵۶.
- بولوق، کیهان م، گودرزی ا. (۱۳۸۹)، "تغییر حسابرس مستقل و شفافیت اطلاعاتی شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران"، فصلنامه دانش حسابداری، سال اول، شماره ۱، تابستان، صص ۱۳۵-۱۱۱.
- رحمانی سوخت آبندانی س، محسنی ملکی ب. (۱۳۹۹)، رابطه بین گردش شرکای مؤسسه حسابرسی و تأخیر در گزارش حسابرسان با در نظر گرفتن محدودیت مالی، دومین کنفرانس بین المللی نوآوری در مدیریت کسب و کار و اقتصاد، تهران
- زراعتی نوقابی ا. (۱۳۹۹)، اثر بیش ارزشیابی سهام و مدیریت سود بر ارائه گزارش مشروط حسابرسی، پنجمین کنفرانس بین المللی پژوهش‌های نوین حسابداری، مدیریت و علوم انسانی در هزاره سوم، کرج، <https://civilica.com/doc/1119730>.
- ساعدی ر، دستگیر م. (۱۳۹۹)، تاثیر تاخیر در گزارش حسابرسی و ضعف کنترل های داخلی بر کارایی سرمایه گذاری شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران، <https://civilica.com/doc/1036083>.
- عرب ر، صفری پور ا. (۱۳۹۹)، بررسی رابطه قدرت مدیر عامل و تاخیر گزارش حسابرسی: آزمون تجربی نظریه های همسویی و سنگربندی، چهارمین کنفرانس ملی پژوهش در حسابداری و مدیریت، تهران، <https://civilica.com/doc/1036692>.
- کریمی غ، بذرافشان آ. (۱۳۸۹)، "بررسی رابطه دوره تصدی حسابرس و گزارشگری سودهای محافظه کارانه در بورس اوراق بهادار تهران"، فصلنامه بورس اوراق بهادار، سال دوم، پاییز، شماره ۷، صص ۸۰-۵۵.
- کhezادی طه‌نه آ. (۱۳۹۹)، سطح اهمیت حسابرسی: شکاف انتظارات بین حسابرسان و استفاده کنندگان گزارش حسابرسی، <https://civilica.com/doc/1017709>.
- محمدی س. (۱۳۹۰)، "بررسی تأثیر تغییر حسابرس بر قیمت سهام شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران"، پایان‌نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه شیراز.
- محمدی س. (۱۳۹۹)، تاثیر حق الزحمه های حسابرسی بر کیفیت گزارش مالی، پنجمین کنفرانس بین المللی پژوهش‌های نوین حسابداری، مدیریت و علوم انسانی در هزاره سوم، کرج، <https://civilica.com/doc/1119721>.
- مرادی ع. (۱۳۹۹)، بررسی نوع گزارش حسابرسی و کیفیت حسابرسی، دهمین کنفرانس ملی رویکردهای نوین در مدیریت، اقتصاد و حسابداری، بابل.

مهادی و. (۱۳۹۹)، نقش گزارش حسابرسی شرکت بر عملکرد مالی بانک های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران، چهارمین کنفرانس بین المللی مطالعات نوین مدیریت و حسابداری در ایران، کرج، <https://civilica.com/doc/1118841>.

همت فر م، علی نیکپور م. (۱۳۹۹)، عوامل تعیین کننده تأخیر در ارائه گزارش حسابرسی، اولین کنفرانس بین المللی چالش ها و راهکارهای نوین در مهندسی صنایع و مدیریت و حسابداری، ساری.

Alleyne P A, Hudaib M, and R Pike. (2013). "Towards a Conceptual Model of Whistleblowing Intentions among External Auditors", *British Accounting Review*, Vol. 45, No. 1, pp. 10-23.

Altman E I, & Sabato G. (2008). Modelling credit risk for SMEs: Evidence from the US market. *Abacus*, 22(2), 226–258.

Amankwah-Amoah J. (2006). An integrative process model of organisational failure.

Arnedo-Ajona L, Lizarraga-Dallo F, & Sánchez-Alegría S. (2006). User's expectations before audit going concern opinions. Empirical evidence of self-fulfilling prophecy in the Spanish case. *Spanish Journal of Finance and Accounting*, 20(052), 622–681.

Azizkhani M, Monroe G S, and G Shailer. (2007), "Auditor Tenure and Perceived Credibility of Financial Reporting", the Australian National University, Working Paper. <http://www.google.com/url>. [5 January 2011].

Back P. (2005). Explaining financial difficulties based on previous payment behavior, management background variables and financial ratios. *European Accounting Review*, 02(2), 821–828.

Bahaaeddin Ahmed Alareeni, (2019), the associations between audit firms attributes and audit

Blay A D. (2005). Independence threats, litigation risk, and the auditor's decision process. *Contemporary Accounting Research*, 66(2), 851–881.

Blay A D, Geiger M A, & North D S. (2000). The auditor's going concern opinion as a communication of risk. *Auditing: A Journal of Practice and Theory*, 20(6), 88– 006.

Calderon T G, & Cheh J J. (2006). A roadmap for future neural networks research in auditing and risk assessment. *International Journal of Accounting Information Systems*, 2, 602–622.

Camacho-Miñano M M, Segovia-Vargas M J, & Pascual-Ezama D. (2005). Which characteristics predict the survival of insolvent firms? An SME reorganization prediction model. *Journal of Small Business Management*, 52(6), 220–252.

Cameran M, Prencipe A, and M Trombetta. (2008), "Auditor Tenure and Auditor Change: Does Mandatory Auditor Rotation Really Improve Audit Quality?" Annual Meeting and Conference on Teaching and Learning in Accounting, New York, August, PP.1-5.

Carcello J V, & Neal T L. (2006). Audit committee characteristics and auditor dismissals following "new" going concern reports. *The Accounting Review*, 81(0), 15–008.

Carson E, Fargher N L, Geiger M A, Lennox C S, Raghunandan K, & Willekens M. (2006). Audit reporting for going concern uncertainty: A research synthesis. *Auditing: A Journal of Practice and Theory*, 26(s-0), 252–282.

Chow C W, and S J Rice. (1982), "Qualified Audit Opinions and Auditor Switching". *The Accounting Review*, Vol. LVLL, No. 2, PP. 326-335.

Citron D B, and R J Taffler. (1992), "The Audit Report under Going-Concern Uncertainties: An Empirical Analysis". *Accounting and Business Research*, No. 22, PP.337-345.

Craswell A T. (1988), "The Association between Qualified Audit Opinions and Auditor Switches". *Accounting and Business Research*, No. 19, PP. 23-31.

D C Donelson, M Ege, A J Indieke, E Maksymov. (2020). the revival of large consulting practices at the Big 4 and audit quality, *Accounting, Organizations and Society*

- Davidson W N, Jiraporn P, and P Dadalt. (2006), "Causes and Consequences of Audit Shopping: An Analysis of Auditor Opinions, Earnings Management, and Auditor Changes, Quarterly." *Journal of Business and Economics*, Vol. 45, No. 1 and 2, PP. 69-87.
- G. Durand. (2019). "The determinants of audit report lag: a meta-analysis", *Managerial Auditing Journal*, <https://doi.org/10.1108/MAJ-06-2017-1572>.
- Galderon Th G. (2007), "Is There Transparency In Auditor Change Disclosures?" *The Journal of Applied Business Research*, Vol. 23, No. 3, PP. 61-74.
- Givoly D, & Palmon D. (1982), "Timeliness of Annual Earnings Announcements: Some Empirical Evidence", *the Accounting Review*, Vol. 57, No. 3, PP. 485-508.
- Hudaib M, and T E Cooke. (2005), "The Impact of Managing Director Changes and Financial Distress on Audit Qualification and Auditor Switching." *Journal of Business Finance and Accounting*, No. 32 (9/10), PP. 1703-1739.
- Ismail Sh, and Aliahmed H. (2008), "Why Malaysian Second Board Companies Switch Auditors: Evidence of Bursa Malaysia". *International Research Journal of Finance and Economics*, Issue 13. PP. 123-130.
- J.L.Payne, R. Williamson, 2021. An examination of the influence of mutual CFO/audit firm tenure on audit quality, *J. Account. Public Policy*
- Johnson W B, and T Lys. (1995), "The Target for Audit Services: Evidence from Krishnan J, and R G Stephens. (1995), "Evidence on Opinion Shopping from Audit Opinion Conservatism." *Journal of Accounting and Public Policy*, Vol. 14, PP. 179-201.
- Krishnan J, Raghunandan K, and J Yang. (2007), "Were Former Andersen Clients Treated More Leniently than other Clients? Evidence from Going-Concern Modified Audit Opinions." *Accounting Horizons*, No. 21 (4), PP. 423-435.
- L Torres, S Royo, J Garcia-Rayado. (2020). Social media adoption by Audit Institutions. A comparative analysis of Europe and the United States. *Government Information Quarterly*
- Lennox C. (2000), "Do Companies Successfully Engage in Opinion-Shopping? The UK Experience." *Journal of Accounting and Economics*, Vol. 29, Issue. 3, PP. 321-337.
- Lin Z J, and L Ming. (2009), "The Impact of Corporate Governance on Auditor Choice: Evidence from China." *Journal of International Accounting, Auditing and Taxation*, Vol. 18, Issue. 1, PP. 44-59.
- Lin Z J, and L Ming. (2010), "The Determinants of Auditor Switch from the Perspective of Corporate Governance in China." *Advances in International Accounting*, Vol. 18, Issue. 1, PP. 117-127.
- Magee R P, And Tseng M. (1990), "Audit Pricing and Independence". *The Accounting Review*, (April), PP. 315-336.
- Myers J N, Myers L A, and T C Omer. (2003), "Exploring the Term of the Auditor-Client Relationship and the Quality of Earnings: A Case for Mandatory Auditor Rotation?" *The Accounting Review*, Vol. 78 (3), PP. 779-800.
- Myers J N, Myers L A, Palmrose Z V, and S Scholz. (2005), "The Length of Auditor-